

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 52-1912)

Originalt emne

Embedsmænd, Kommunale

Embedsmænd, Kommunale/Stadsgartner

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 18. april 1912](#)
- 2) [Byrådsmødet den 25. april 1912](#)
- 3) [Byrådsmødet den 2. maj 1912](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 18. april 1912 - side 6

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1912)

Henstilling fra Udvalget angaaende Besættelse af Stadsgartnerembedet.

Formanden udtalte, at da Udvalget havde været enigt om, at det vanskeligt kunde udtale sig om Ansørgernes Kvalifikationer, havde det forespurgt Borgmester Marstrand i København, om han ikke kunde anvise en Mand, der kunde yde Udvalget fornøden Bistand med Hensyn til Besættelsen af Stadsgartnerembedet. Borgmester Marstrand havde da henvist til Københavns Kommunes Gartner, Fabricius Hansen, som derefter havde faaet samtlige Ansøgninger tilsendt, og fra hvem der nu forelaa indstilling. I denne rejstes imidlertid Spørgsmaalet om, hvorvidt man kunde lade en enkelt af Ansøgerne, Havearkitekt Bøttiger, som Fabricius Hansen meget stærkt pegede paa, komme i Betragtning, uagtet Bøttiger havde erklæret, at han ikke kunde fraskrive sig Retten til at paatage sig privat Arbejde. Samtidig gjorde Fabricius Hansen opmærksom paa, at han meget godt kunde paatage sig

privat Arbejde med Projektering af Anlæg. Skulde Byraadet være tilbøjelig til at ville betragte Fabricius Hansens Indstilling som Indstilling fra Udvalget, var der intet til Hinder derfor, men ellers skulde Udvalget gøre anden Indstilling. Foreløbig ønskede det at høre, om Byraadet kunde være tilbøjeligt til i nogen Grad at fravige Instruksens Bestemmelse om, at Stadsgartneren ikke maatte paatage sig lønnet privat Arbejde.

Niels Jensen kunde ikke gaa med til at give Stadsgartneren Ret til at paatage sig privat Arbejde, da Lønningen var saaledes, at der nok kunde leves af den.

Formanden havde intet imod som et første Resultat at slaa fast, at Instruksens Bestemmelser ikke kunde fraviges.

Jakob Jensen bemærkede, at naar man skulde have en Stadsgartner, burde man søge at faa en Mand, der virkelig kunde magte Opgaven. Ansatte man en Mand, der ikke havde den tilstrækkelige Uddannelse, skulde man have ekstra Assistance, hver Gang et større Arbejde laa for. Mellem Ansøgerne var der imidlertid kun een virkelig uddannet Havearkitekt, som muligvis, fordi han var den eneste, havde stillet Krav om Ret til at paatage sig privat Arbejde. Taleren troede dog, at hvis vedkommende blev stillet overfor Valget mellem at miste Pladsen eller give Afkald paa den af ham ønskede Ret, vilde han tage Pladsen. Denne ene virkelig uddannede Havearkitekt var Bøttiger, og det var næppe for mere end de første Aar, han ønskede Lov til at paatage sig privat Arbejde. Taleren kunde da godt tænke sig, at man - uden at give Bøttiger nogen gen egentlig Ret - ordnede Sagon saaledes, at Udvalget efter Ansøgning kunde tillade ham lejlighedsvis at projektere et eller andet Anlæg. Taleren indsaa meget vel, at en saadan Ordning ikke var helt tiltalende, men man havde jo dog Tilfælde, hvor man havde givet Embedsmænd Lov til at paatage sig et eller andet Lejlighedsarbejde, den tidligere Havneingeniør havde saaledes projekteret flere udenbys Havnearbejder, ligesom man ogsaa havde Tilfælde, hvor man selv havde henvendt sig til andre Byer om Assistance af deres Embedsmænd. Saaledes kunde det ogsaa nu tænkes, at mindre Byer kunde henvende sig til Aarhus om Projektion af deres Haveanlæg. Hovedsagen var, at man fik en teknisk kyndig Mand.

Mikael Johansen var nærmest enig med Hr. Niels Jensen. Hidtil havde man arbejdet paa, at Embedsmændene ikke skulde have Ret til at paatage sig privat Arbejde, saa det vilde være et Tilbageskridt, om man nu indrømmede denne Ret. En almindelig, dygtig Gartner kunde ogsaa nok passe Byens Anlæg. Bøttiger var ganske vist dygtig, men efter Sigende ogsaa meget dyr. At ansætte en saa videnskabeligt uddannet Mand for Byens ret smaa

Anlæg vilde sikkert blive ret kostbart i det lange Løb. Taleren vilde finde det rigtigt, om Udvalget indstillede nogle af de andre Ansøgere, ligesom han ogsaa vilde bede Udvalget sætte sig ind i Regnskabet for det af Bøttiger projekterede Anlæg ved "Varna".

Jacobsen forekom det, at man ikke burde give Stadsgartneren Ret til at paatage sig privat Arbejde. Maaske var det nødvendigt ved visse Lejligheder at have Assistance af en virkelig dygtig Havearkitekt, men det vigtigste var dog at faa en praktisk Mand, der med Økonomi kunde passe Byens Anlæg. Taleren troede ligesom Hr. Mikael Johansen, at Bøttiger vilde blive for dyr, og mente, at der mellem Ansøgerne var mange praktiske Gartnere, der meget vel kunde projekttere Anlæg,

Niels Jensen hævdede, at naar Bøttiger ikke havde indgivet sin Ansøgning om Pladsen i Overensstemmelse med de Vilkaar, hvormed den var udbudt, saa kunde man ikke forhandle med ham. Blandt Ansøgerne var mange udmærket kvalificerede Folk, blandt andre Røjkjær.

Mousten syntes, Sagen maatte afgøres efter, om Bøttiger var Praktiker, som han var Teoretiker. Skønnede man, at Bøttiger var praktisk, var han netop den Mand, man havde Brug for. Taleren fandt det ogsaa uheldigt at give Stadsgartneren Ret til at paatage sig privat Arbejde, men saa dog ingen Fare deri, naar der skulde søges om Tilladelse for hvert enkelt Tilfælde. Maaske vilde Bøttiger dog frafalde sit Krav, hvis Lønnen blev forhøjet med en 300 Kr., eller man tillagde Embedet fri Bolig i Huset i Haveselskabets Have.

Samuelson vilde finde det uheldigt at give Stadsgartneren Tilladelse til at paatage sig privat Arbejde, selv om Tilladelsen skulde søges i hvert enkelt Tilfælde. Noget andet var det naturligvis, om den, der blev ansat, var forpligtet til at fuldføre et eller andet paabegyndt Arbejde; dertil var det rimeligt, at man gav Lov. Byens Anlæg kunde heller næppe blive saa omfattende, at det var nødvendigt at ansætte en Mand med en saa videnskabelig Uddannelse som Bøttigers. Skulde Bøttiger ikke frafalde sit Krav, burde man tage en af de andre Ansøgere, af hvilke mange syntes Taleren velkvalificerede.

Jakob Jensen syntes, at den Tale, der hidtil var ført om Byens Anlæg, ikke tydede stort paa Sans eller Interesse for disse. Man havde ikke engang Sans for Anlæg af brede Gader. For en halv Snes Aar siden var det en ren Forbrydelse at tale om brede Gader, og Folk faldt i Forundring, naar der taltes om en Smule Plantning. Byen trængte i Virkeligheden ikke blot til nye Anlæg, men ogsaa til Udvidelse af de gamle, og den Tid var da ej heller fjern, da man maatte skride til Udvidelse af Haveselskabets Have. Taleren skulde ikke udtale sig om,

hvad Bøttigers Arbejde ved "Varna" havde kostet, forøvrigt havde Udvalget jo endnu ikke aflagt Regnskab for hele Foretagendet derude, derimod havde han en Anelse om, at Jordarbejdet havde kostet meget med de Omforandringer, der skete i den oprindelige Plan. Disse dyre Omforandringer skyldtes, at man ikke fra først af havde en Havearkitekt, der paa Papiret kunde vise, hvorledes det hele vilde komme til at se ud. Havde man da haft en Havearkitekt, vilde man have sparet mange Penge, men Bøttiger var først kommet til, da man var kørt fast. Da den ny Kirkegaard skulde projekteres, maatte man ty til København og hente en meget dyr Assistance. Naturligvis vilde det have været heldigt, om man havde haft flere at vælge imellem, men nu havde det stillet sig saaledes, at kun en af Ansøgerne havde de Kvalifikationer, som Taleren ansaa for nødvendige. Selvfølgelig skulde den, man antog, hvem det end blev, have Lov til at fuldføre de Arbejder, han muligvis i Forvejen havde paataget sig. Taleren vilde meget beklage, om man skulde blive nødt til at tage en ret og slet Gartner, og kunde godt tænke sig Sagen taget saaledes, at man betydede Bøttiger, at han havde en Chance for at faa Pladsen, hvis han vilde frafalde sit Krav om Ret til at paatage sig privat Arbejde.

Clemensen skulde indrømme, at han, da man vedtog at ansætte en Stadsgartner, havde tænkt sig lidt mere end en almindelig Anlægsgartner. Han skulde ikke udtale sig om Ansøgernes Kvalifikationer, men troede dog, at en Løn paa 2000 Kr. var vel lille i Forhold til de Kvalifikationer, man ventede at finde hos den Mand, der blev ansat. Taleren var enig i, at Embedsmænd ikke skulde have Lov til at paatage sig privat Arbejde, men syntes dog ikke, det i dette Tilfælde spillede nogen Rolle, om man gjorde en lille Indrømmelse. Det heldigste vilde sikkert være, at Udvalget tog Sagen tilbage for at overveje, om Lønnen ikke kunde sættes noget op.

Mikael Johansen kunde ikke se, hvorledes man skulde faa Raad til nye Anlæg i de kommende Aar. Da Pladsen jo sikkert var opslaaet med Angivelse af Lønforholdene, kunde man ikke godt tilbyde en enkelt af Ansøgerne noget mere. Dette vilde i hvert Fald være et ret farligt Præcedens. Taleren anbefalede, at vælge en af de andre Ansøgere.

Christensen bemærkede, at det af Fabricius Hansens Erklæring syntes at fremgaa, at Bøttiger ikke var den praktiske Mand, man havde tænkt sig at ansætte, saa man maatte være klar over, at man, hvis Bøttiger fik Pladsen, maatte have en praktisk Mand ved Siden af til at varetage det daglige Arbejde. Kravet om, at Stadsgartneren ikke maatte paatage sig privat Arbejde, maatte fastholdes. Skulde Bøttiger imidlertid være villig til at frafalde sit

Krav, og man tillige vilde ansætte en praktisk Mand til det daglige Arbejde, skulde Taleren ikke modsætte sig at vælge Bøttiger, hvis hele Ordningen saa ikke blev for dyr. I Fabricius Hansens Erklæring stod der noget om, at han med Hensyn til visse Ting ikke kunde anbefale Gartner Hald i Haveselskabets Have. Det vilde være rart at vide, hvad Fabricius Hansen her sigtede til.

Carl Laursen sluttede sig til Tanken om, at man ikke skulde give Stadsgartneren Lov til at paatage sig privat Arbejde. Bøttiger var efter Sigende ikke nogen praktisk Mand, saa Taleren var bange for, at han vilde blive for dyr.

Jacobsen mente, at Bøttiger kunde blive indstillet sammen med andre, hvis han frafaldt sit Krav. Da Pladsen ikke var opslaaet med fri Bolig, kunde der ikke være Tale om at gaa den af Hr. Moustén foreslaaede Vej.

Mikael Johansen var enig med Hr. Christensen i at finde det mærkeligt, at Fabricius Hansen vilde udtale sig som sket om Hald. Vidste Fabricius Hansen noget bestemt, burde han udtale sig derom og ikke komme med forblommede Udtalelser, der nærmede sig en Insinuation.

Jakob Jensen kunde ikke kalde det oplysende, som forelaa fra Fabricius Hansen.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 25. april 1912 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1912)

Indstilling fra vedkommende

Udvalg til Besættelse af Bestillingen som Stadsgartner.

Formanden forekom det rigtigst at udsætte Sagen, da han under Mødet havde faaet Meddelelse fra Havearkitekt Bøttiger om, at han frafaldt sit Krav om Ret til at paatage sig privat Arbejde, hvis han skulde faa Pladsen.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 2. maj 1912 - side 3

[Til første side](#)

(J. Nr. 52-1912)

Fra det vedkommende Udvalg forelaa følgende Indstilling til Ansættelse af en Stadsgartner:

Havearkitekt P. E. Bøttiger.

Gartner Erik Hald.

Anlægsgartner Svend Røjkjær.

Formanden forelagde Indstillingen med Bemærkning om, at Udvalget ikke havde været fuldtalligt, da Indstillingen blev vedtaget. Fra Bøttiger forelaa der Meddelelse om, at han frafaldt sin oprindelig stillede Betingelse om Ret til at paatage sig privat Arbejde. De indstillede var opført i alfabetisk Orden. I Anledning af Fabricius Hansens Forbehold med Hensyn til Gartner Halds Kvalifikationer havde Taleren tilskrevet Fabricius Hansen, fra hvem der nu forelaa Meddelelse om, at en af Halds tidligere Principaler havde gjort gældende, at Hald i nogen Grad manglede Flid. Efter Udvalgets Mening var der imidlertid ikke Tale om noget, der kunde komme Hald til Forklejnelse.

N. Joh. Laursen saa helst, at man fulgte den Vej, man i Udvalget først havde talt om, nemlig at vælge en praktisk uddannet Mand og saa ved særlige Anledninger antog den nødvendige kunstneriske Assistance. Ud fra denne Betragtning saa Taleren helst, at man valgte Hald.

Jacobsen anbefalede at vælge Hald, der sikkert var en økonomisk og praktisk Mand, som efter den Uddannelse, han sad inde med, nok kunde passe de nuværende Anlæg og ogsaa anlægge nye. Bøttiger vilde sikkert blive dyr for Kommunen. Hald var desuden allerede i Kommunens Tjeneste. Efter det Krav, som Bøttiger havde opstillet, men ganske vist nu frafaldet, kunde man heller næppe vente at beholde ham ret længe.

Jakob Jensen anbefalede at tage den Mand, der kunde forestaa alt, hvad der kunde ventes paa dette Omraade. Paa en Maade havde Bøttiger været i Kommunens Tjeneste fra 1908 om end ikke som fastlønnet Funktionær, saa i den Henseende kunde Bøttiger og Hald vel staa lige. Bøttiger kunde varetage alle Stadsgartnerens Forretninger, Hald kun en Del af dem.

Formanden bemærkede, at man, hvis man antog en anden end Bøttiger, ikke opnaaede

alt, hvad man tilsigtede. I saa Tilfælde maatte Udvalget tage Forbehold om Antagelse af kunstnerisk Assistance ved visse Lejligheder.

Niels Jensen troede ikke, man behøvede at antage særlig kunstnerisk Assistance, hvis Hald fik Pladsen. Enhver Gartner kunde sikkert anlægge de Anlæg, der vilde blive Tale om. Han anbefalede Hald.

Mousten var efter de forskellige Oplysninger bange for i Hald at faa en Mand, der intet vilde bestille, og som ikke var videre økonomisk. Taleren henstillede at udsætte Sagen for at søge yderligere Oplysninger.

Mikael Johansen troede næppe, det kunde passe, at Hald ikke skulde være økonomisk, 3 af Haveselskabets Bestyrelsesmedlemmer sagde tvært imod, at Hald netop var økonomisk. Taleren syntes, at det gjaldt om at faa en praktisk Mand, det kunstneriske havde man her i Byen sikkert faaet nok af foreløbig. Sluttelig anbefalede han at vælge Hald.

Jacobsen mente, at skulde man vælge efter, hvem der var den mest økonomiske, vilde Hald sikkert være den bedste; Bøttiger havde næppe været saa økonomisk for Byen. I den daglige Gerning vilde Bøttiger sikkert blive langt dyrere end Hald, og der kunde gaa mange Aar, inden Kommunen fik Brug for den meget omtalte kunstneriske Assistance.

Jakob Jensen var forbavset over at høre flere Medlemmer mene, at der ikke skulde blive Brug for kunstnerisk Assistance foreløbig, da man jo blot ventede med Anlæg af den nye Sportsplads, Weis's Have og Pladsen mellem Frimureernes Bygning og Kreditforeningens Bygning, til der blev ansat en Stadsgartner.

Harald Jensen forekom det, at naar man skulde have en Stadsgartner, og man kunde faa Folk til samme Løn, men med forskellig Uddannelse, saa skulde man tage den, der havde den bedste Uddannelse. Bøttiger maatte derfor være den bedste; han havde de Betingelser, man søgte efter; det havde de andre Ansøgere ikke. Skulde man ikke tage Bøttiger, kunde Taleren være tilbøjelig til at foretrække Røjkjær.

Mikael Johansen troede ikke, man skulde skynde sig alt for stærkt med at anlægge en Sportsplads til 20000 Kr. Iøvrigt troede han, at Hald kunde anlægge fuldt saa smukke Anlæg som Bøttiger. De store Kunstnere havde allerede kostet Byen alt for meget.

Mousten vilde ogsaa helst have Røjkjær, hvis man ikke vilde have Bøttiger. Han troede det vedblivende heldigst at udsætte Sagen for at søge Oplysning hos den Mand, Hald havde været i Tjeneste hos.

Formanden havde faaet det Indtryk, at Hald ikke var nogen bestemt Mand, hvad netop behøvedes til den Opgave, Stadsgartneren gik ind til.

E. Bøttiger valgtes.

